

DE WITTE STOK *Gebruik*

Elk mens loopt risico als hij het huis uitgaat. Blinden en slechtzienden lopen als voetganger in het verkeer echter aanzienlijk extra risico, omdat bij het deelnemen aan het verkeer vooral de visus een grote rol speelt. Of het nu gaat om lopen, fietsen, auto rijden of reizen met het openbaar vervoer.

Sommige mogelijkheden zijn voor blinden en slechtzienden echter uitgesloten, zoals het zelfstandig autorijden en vaak ook fietsen. Zij maken daarom gebruik van het openbaar vervoer, taxi of ze gaan te voet.

Blinde en slechtziende mensen maken daarbij voor hun eigen veiligheid gebruik van een witte stok met rode bandjes. In hele drukke situaties zijn zij herkenbaar als iemand met een visuele beperking en gaan mensen vaker aan de kant. Maar het meest gebruiken zij de stok bij het oversteken. Dan zijn zij ook wettelijk beschermd. In artikel 49 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens staat dat voetgangers met een witte stok die aangeven te willen oversteken, voorrang verleend moet worden. Van de blinde of slechtziende persoon wordt overigens verwacht dat hij duidelijk aangeeft wanneer hij gaat oversteken.

Bestuurders moeten blinden en slechtzienden, voorzien van een witte stok met één of meer rode ringen en overigens alle personen die zich moeilijk voortbewegen. Vaak wordt gedacht dat de rode bandjes de mate van slechtziendheid aangeven. Maar dat is niet waar. Wel is het zo dat in heel veel landen er wordt gesproken over de witte stok en betekent één of meerdere rode bandjes dat je door-blind bent.

Een veel gehoorde grap is dat bij 1 rood bandje de gebruiker van de stok slechtziend is, bij 2 rode bandjes is de gebruiker blind en bij 3 rode bandjes is de geleidende hond ook blind.

Voor ongeveer 1.000 mensen in Nederland is een geleidende hond een hulpmiddel. De hond heeft geleerd obstakels te vermijden en oriëntatie- en oversteekpunten te vinden. Het is een fabel dat de hond de weg weet. Ook hier geldt dat de blinde of slechtziende persoon zelf moet aangeven wanneer hij gaat oversteken. De hond doet dat niet. Hierbij gebruikt de blinde of slechtziende persoon een herkenningsstokje (90 cm lang).

Behalve de signaleringsfunctie bij het lopen in drukke situaties of bij het oversteken heeft de stok ook een bescherm- en een oriëntatiefunctie. Een blinde of slechtziende persoon maakt hierbij gebruik van een stok met een tik- of een rolpunt. De stok is dan ook veel langer en steviger. Een goede stok komt dan tot aan de oksel.

De beschermfunctie houdt in dat de gebruiker voelt of er obstakels op zijn route zijn. De oriëntatiefunctie heeft betrekking op het gebruik van natuurlijke gidslijnen of speciale geleidelijnen om de route te kunnen volgen. Natuurlijke gidslijnen zijn bijvoorbeeld de gevels van woningen en winkels of de rand van een grasveld langs de stoep. Waar deze ontbreken of onduidelijk zijn, hebben geleidelijnen (ribbel- en noppentegels) een functie om de route te laten doorlopen.

Het tikgeluid van de taststok is bovendien bruikbaar voor het lokaliseren van gebouwen en objecten door de echowerking. Met een rolstok voel je veel beter de open afstapjes en zal je minder struikelen.

Hoe kunnen weggebruikers zien wanneer een stokgebruiker wil oversteken? De blinde of slechtziende gaat op de rand van de stoep staan en wacht op gehoor totdat zich een gelegenheid tot oversteken voordoet. Tijdens deze wacht- of luisterhouding staat de stok op armafstand loodrecht op de grond met de punt in de goot en is daardoor zichtbaar voor andere weggebruikers.

Dit is nog niet het moment dat u als weggebruiker hoeft te stoppen maar er wel op bedacht zijn. Stopt u wel dan bestaat de kans dat de blinde of slechtziende in de war raakt en snel gaat oversteken zonder daarbij op te letten of het overige verkeer wel is gestopt. Ook met de lichten knipperen, toeteren of roepen vanuit de auto helpt de blinde of slechtziende niet.

Wanneer de stokgebruiker besluit over te steken brengt hij, met volledig horizontaal uitgestrekte arm, de stok in een hoek van ongeveer 45 graden schuin (beneden) naar voren.. In deze houding wacht hij enkele ogenblikken zodat het verkeer (speciaal fietsers) kunnen reageren. Fietsers en ook elektrische auto's zijn heel moeilijk te horen.

Tijdens het eerste deel van de oversteek blijft de stok schuin vooruit gericht. Ongeveer halverwege de weg wordt de stok weer gebruikt om eventueel geparkeerde auto's en de stoeprand aan de overkant te kunnen voelen.

De witte stok geldt ook buiten de officiële oversteekplaatsen als wettig verkeerstek. Het zal niet altijd mogelijk zijn maar blinden en slechtzienden zullen zoveel mogelijk gebruik maken van officiële oversteekplaatsen. Deze zijn vaak dusdanig ingericht dat de bestuurders de voetgangers zo goed mogelijk kunnen waarnemen.

Juist bij het oversteken zijn blinde en slechtziende voetgangers het meest kwetsbaar en het is daarom dat wij aandacht vragen voor de actie "Stop voor de witte stok"

Bron:

Veilig naar de overkant
Federatie Slechtzienden- en blindenbelang

Bewerking 2017:

Marten van Doorn,
O&M Coördinator Bartiméus Onderwijs
Marcus Boerdijk,
O&M-trainer Robert Coppes Stichting